

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja Pyhäjärvi-lehti toivottavat rauhallista joulua ja hyvää vuotta 2011!

Joulumieltä luomassa

Tontut, joulupukki ja muori, metsän isäntä Tapio ja vaimonsa Mielikki olivat mukana tuomassa joulumieltä Tampereen Pyhäjärvi-kerhon perinteiseen pikkujoulujuhlaan. Tampereen Karjalaseuran näytelmäkerhon pienoisenäytelmä "Laulava kivi" oli **Esteri Vuorisen** kirjoittama ja **Seija Ahomäen** ohjaama. Kun

Joulupukin pussista löytyi ratkaisu laulavan kiven pulmaan: Radio!

tontut eivät saaneet kiveä laulamaan, löytyi onneksi pukilta ratkaisu pulmaan, ja jouluiloa oli luvassa.

Lauantaina 11.12. Tampereella vietettyä pikkujoulujuhlaa höystivät myös tutut joululaulut ja maittävä jouluaateria.

Hartaampaa tunnelmaa loi kerhon puheenjohtaja **Laila Innasen** lausuma,

Yrjö Jylhän Taipaleella kirjoittama runo "Pyhä yö".

Eikä kenenkään tarvinnut lähteä paikalta tyhjin käsin; jos arpaonni ei suosinut, niin pukin pussista löytyi jokaiselle lahja. Tilaisuuden juonsi **Pentti Päiväläinen** ja säestyksen hoiti **Eino Lamminen** haitareineen.

Tampereen Pyhäjärvi-kerho kokoontuu joka kuukauden ensimmäinen keskiviikko Tampereen Karjalaseuran tiloissa osoitteessa Koulukatu 12.

Tammikuun kokous tekee kuitenkin loppiaisen takia poikkeuksen, silloin kerhotapaaminen on vasta 12.1.

- MRT

Nelisenkymmentä henkeä oli paikalla Vaskikodilla pidetyissä pikkujouluissa. Yli kolmituntisen juhlan kruunasi maittävä jouluaateria.

Kauvatsan karjalaiset pikkujoulun tunnelmassa

Osuuspankin kerhohuone Kauvatsalla oli täynnä väkeä, kun Kauvatsan karjalaiset ry vietti pikkujoulua perinteisin menoin marraskuun viimeisenä perjantaina.

Tuomo muisteltua vielä kerran viimekesäisiä Kauvatsan Pyhäjärvi-juhlia, esiintyi ryhmä pieniä tonttutyttöjä ja -poikia Elinan ohjailemana. Tauno-papin ruokarukouksen jälkeen nautimme Annen keittämää makoisaa riisipuuroa ja sekahedelmäkeittoa. Jälkiruokana tietysti torttukahvit ja pipareita. Joululauluja säesti kitarallaan Hannu useampaan otteeseen.

Runsalahjaisen joulupukin vierailtua ilta jatkui joululauluja laullen ja kuulumisia vaihtaen.

Yhdistyksemme seuraava mittavampi hanke on kotiseuturetki Pyhäjärvelle 10.-12.6.2011. Matka on herättänyt jo nyt suurta mielenkiintoa. Alustavasti on ilmoittautunut noin 40 henkilöä.

TUOMO HINKKANEN

Joulupukki ja lapset **Susanna Vuori**, **Tiia Välimäki**, **Johanna Vuori**, **Aino Sippola** ja **Arttu Pruuki**. Kuvat: **Hannu Pruuki**.

17. joulukuuta 2010

Talvisodan tutkimus ja Venäjä

Myös nuoremmille suomalaisille 71 vuotta sitten alkaneen talvisodan tapahtumat ovat niin tutkimuksen kuin mediankin välittämän tiedon pohjalta varsin hyvin tiedossa. Toiseksi vapaussodaksemme sanottu Talvisota on tänäkin vuonna hyvin esillä tiedotusvälineissämme Talvisodan alkamisajankohdan ja Itsenäisyyspäivän aikoihin. Tämän mahdollistaa viime sodistamme vuosikymmenten saatossa tehty historian tutkimus ja se runsas kirjallisuus, joka on ammentanut aiheensa näistä tutkimuksista ja aikaisten muistikuvista.

Syyskuinen käyntimme Käkisalmen historiaa käsitelleessä konferenssissa toi esiin sen toiseikan, että myös naapurissamme, Venäjällä, on tutkijoiden keskuudessa vakavaa pyrkimystä tutkimuksen tehostamiseen niin Talvisodan kuin vuoden 1941 kesäsodankin osalta. Tilaisuudessa jäi sellainen vaikutelma, että lähialueittemme sotahistorioitsijat ovat oman tutkimuksen puuttessa joutuneet turvautumaan vain suomalaisiin lähteisiin. Suomalaiset sotahistorian tutkijat ovat aiemmin päässeet käyttämään venäläisiä lähteitä rajoitetusti. Siksi onkin tervehdittävä tyydytyksellä sikäläisen oman tutkimuksen lisääntymistä. Samaa on sanottava myös siitä, että Kivennavalla sijaitsevan Jalkalan museon jo jonkin aikaa auki ollut Talvisota -näyttelyä tultaneen kehittämään ja laajentamaan. Siihen tutustuminen varmasti kiinnostaa meitä suomalaisia.

Aivan viime päivinä olemme saaneet kuulla Venäjällä vireävästä Stalinin ajan tapahtumien uudelleenarvioinnista. Tästä konkreettisena osoituksena on marraskuun lopulla Venäjän Duuman tunnustus siitä, että vuonna 1940 tehty puolalaisten upseerien verilöyly Katynissä, jossa lähes 22 000 upseeria ammuttiin, oli Stalinin käskystä venäläisten toteuttama. Ei siis saksalaisten, kuten Neuvostoliitossa ja Venäjällä aiemmin väitettiin. On myös esitetty arvio, että puolalaiset tapettiin, jotta tälle vankileireille olisi saatu tilaa suomalaisille upseereille ja suojeluskuntalaisille Talvisodan jälkeen.

Presidentti Dimitri Medvedevin myötävaikutuksella on Venäjälle kehittymässä eräänlainen "totuuskomissio". Ensi vuoden alussa käynnistettäneen Stalinin ajan tapahtumien uusi tarkastelu, *de-stalinisointi*. Siihen liittyy myös arkistojen uudelleen avaaminen tutkijoiden käyttöön. Arkistojen oviahan raotettiin Glasnostin aikana parikymmentä vuotta sitten, mutta monet niistä suljettiin uudelleen Vladimir Putinin ensimmäisen presidenttikauden aikana. On mielenkiintoista nähdä, pääseekö tämä avoimuuden linja voitolle. Se mahdollistaisi tutkimuksen vapautumisen myötä myös rehellisen avointen suhteiden kehittymisen kaikilla yhteistoinnin tasoilla. Lähialueitasolla käytäntö on ollut avointa jo jonkin aikaa erityisesti tutkijoiden, arkeologien ja museoissa toimivien ihmisten kesken.

Arkistojen avautuminen Venäjällä olisi myös suomalaisen historiatutkimuksen kannalta tärkeää. Silloin päästäisiin vertaamaan meidän tietojamme vastapuolen runsaaseen alkuperäismateriaaliin. Toivottavasti avoimuus lopultakin voittaa!

*****

Toivotan lehtemme lukijoille Hyvää, Rauhallista Joulua sekä terveyttä ja menestystä alkavalle vuodelle 2011!

ANTERO PÄRSSINEN
Vpl Pyhäjärvi-Säätiön
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Suvannon seudun sukututkimuspiirin kuulumisia

Suvannon seudun sukututkimuspiiri on toiminut 2000-luvun alusta lähtien epävirallisena sukututkimuksen yhteistyöelimenä. Toiminnan alussa sukututkimuspiiri laati toiminta-ajatuksen, jota on arvioitu uudelleen lähes vuosikymmenen aikana kertyneiden kokemusten perusteella. Muutostarpeet olivat vähäisiä. Tarkastelun tuloksena syntyi luonnos uudeksi toiminta-ajatuksiksi. Toiminta on perustunut vapaaehtoisuuteen ja henkilöresurssit ovat muodostuneet vapaaehtoisista vastuun kantajista.

Askelmerkkejä tulevaisuuteen – otteita toiminta-ajatuksista

Tarkoitus

Sukututkimuspiirin tarkoituksena on tarjota yhteistyömahdollisuuksia niille sukututkimuksen, kansanperinteen ja historian harrastajille, joiden kiinnostus kohdistuu 1930-luvulla Viipurin läänissä Raudun, Sakkolan, Pyhäjärven, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjissä asuneen väestön sukujen, elintapojen ja asuinympäristön tutkimiseen.

Toimintamuodot

Sukututkimuspiirin toimintamuotoja ovat:

- * yhteiset kokoukset, joissa osanottajat kertovat omista tutkimuksistaan ja joissa asiantuntijat esittelevät sukututkimukseen tai kohdealueen kansanperinteeseen ja historiaan liittyviä asioita,
- * yhteistyöprojektit, joiden tutkimuksellinen sisältö ja laajuus on yhdessä sovittu ja joiden toteuttamiseen osanottajat osallistuvat,
- * tutustumiskäynnit ja -matkat, jotka liittyvät sukututkimukseen ja erityisesti tutkittaviin sukuihin ja kohdealueisiin,
- * keskustelupalsta internetissä sukututkimuspiirin osanottajien keskinäiseen tietojenvaihtoon,
- * sukututkimustulosten esitleminen mahdollisimman laajalti mm. internetissä, kohdealueen pitäjälehdissä tai muissa julkaisuissa.

Osanottajat

Sukututkimuspiiri on epävirallinen yhteistyöelin, jonka toimintaan voivat osallistua kaikki em. alueen sukujen tutkimuksesta, kansanperinteestä ja historiasta kiinnostuneet henkilöt.

Kokousten isännät vaihtuvat pitäjittäin. Kuvassa Sakkolan vetovastuulla olevan marraskuun 2010 kokouksen puheenjohtajat: rovasti Leena Repo Mäntsälästä ja kirkkoherra Pertti Lamppu Tuusniemeltä.

Vapaaehtoisia vastuun kantajia

Lienee paikallaan avata joitakin toimintamuotojen kohtia.

Yhteistyöprojektit merkitsevät vapaaehtoista osallistumista, mutta se ei yksin riitä. Tarvitaan sitoutumista edessä olevaan tehtävään.

Sitoutuminen puolestaan tuo mukanaan henkilökohtaisia valintoja ja vastuun siitä osatehtävästä, mihin on lupautunut. Omaa valintaa ei enää voi delegoida. Toisaalta vastuunottoa toisen puolesta ei pidä sekoittaa silloin, kun toinen on avun tarpeessa.

Yhteistyön menestyksen edellytyksenä on, että luotamme muiden yhteisön jäsenten vastuunottoon. Kiitos, että sukututkimuspiiristä on löytynyt toistaiseksi innostusta ja vapaaehtoisia vastuun kantajia.

Jatkuvuuden turvaamiseksi toimintaan kaivataan nuorempaa ikäpolvea, jotta asioiden ja elämäntapausten siirto tapahtuisi luontevalla tavalla.

Nuoret tuovat mukanaan myös erilaisuutta, joka on arvokasta sukututkimuksessa.

Menneisyyttä voimme tarkastella useasta ikkunas- ta, mikä on välttämätöntä mahdollisimman oikean ja tasapuolisen tulkinnan aikaansaamiseksi jälkipolville.

Kotiseutumatkat Suvannon ympäristöpitäjiin ovat tuoneet lisämausteen sukututkimukseen. Liekö tässä eräs potku siihen, että mielenkiinto on laajentunut sukututkimuksen ohella kansanperinteen ja historian tutkimukseen. Jo tähän saakka kerätty aineisto matkoista ja kohdealueen kirjallisuudesta on perinteistä sukututkimusta rikastuttava.

Toiminnan tuloksia

Ne asiat tapahtuvat, joita haluamme. Kun sekä yksi-

lö- että yhteisövalinnat on tehty, toiminnan tulosten vaikutukset ulottuvat yllättävän laajalle sukututkijoiden piirissä.

Sukututkimuspiiri on saanut vapaasti valita yhteistyöprojektit, joihin se ryhtyy. Tämä vapaus sisältää myös vastuun tuloksista. Tavoitteena on luonnollisesti myönteisten, moraalisten ja eettisesti kestävien vaikutusten aikaansaaminen.

Mitä tuloksia sukututkimuspiiri on saanut aikaan? Ovatko ne hyödyllisiä vastaisuudessa omaa sukua ja sen elinympäristöä tutkitessa? Tämä jääköön lukijan arvioitavaksi.

Oheisena on vuosien saatossa omana työnä tehdyt tulokset tai siirrettyinä sukututkijoiden käyttöön:

- * Henkikirja vuodelta 1818
- * Kirkonkirjojen digitointi
- * Kirjallisuusluettelo, joka täydentyy vuosittain
- * Lahjoitusmaatalonpojat
- * Vanhat kartat

Kaikki em. tulokset ovat nähtävissä internet-sivuilla www.suvannonsuvut.net. Työ jatkuu.

Vireillä ovat: "Sotasurmat vuonna 1918" ja "Kyllien nimet" pitäjittäin.

Tulevaisuuden haasteena on hautausmaiden selvitys. Jää nähtäväksi, mihin kaikkien nykyiset resurssit riittävät.

Tieto jalostuu verkoston solmukohdissa. Suvannon seudun sukututkimuspiiri muodostaa laajemmassa sukututkimusympäristössä tällaisen solmun. – Kannattaa tutustua ja tulla mukaan.

KAUKO
HINKKANEN

www.suvannonsuvut.net

Sukututkijoiden nettisivuilta löytyy todella paljon mielenkiintoista tietoa, joten sivuilla kannattaa kaikkien syntyjuuristaan kiinnostuneiden vierailuilla.

Esimerkiksi Suvannon seudun henkikirjat vuodelta 1818 on Pyhäjärvenkin kohdalta luettelointi kylittäin seuraavasti:

Alakylä, Enkua, Filinkylä, Gaddila, Gorkala, Hapaniemi, Hassinmäki, Heinsaari, Jaama, Kahvenitsa, Kalamaja, Kelja, Kelja, Kuumajärvi, Kipura, Kiviparina, Konnitsa, Kosterma, Kunnianiemi, Lahnavalkama, Larjava, Matiskala, Moisua, Mondroa, Musakanlahti, Noidermaa, Orola, Padolois, Passis, Porsasmäki, Puikkoinen, Pyhänkylä, Pöhlälä, Rahkajärvi, Riiska, Rotjanlahti, Ryhmäkylä, Saapru, Salitsanranta, Sortanlahti, Suhaparina, Tattarniemi, Tiittua, Tolstarniemi, Valkiamäki, Vatikalla, Yläjärvi, Ivaskansaari.

Sivuilla löytyy myös sukututkijoiden yhteystiedot ja heidän erityiset kiinnostuksensa kohteensa suvuittain ja pitäjittäin. - MRT

Vuoden 2011 kokoukset

- 22.1.2011 isäntänä Vuoksela (kokouksetpaikkana Laatokkasali).
- 2.4.2011 Pyhäjärvi (Laatokkasali).
- 24.9.2011 Rautu (Galleriasali).
- 26.11.2010 Metsäpirtti (Laatokkasali).

Pyhäjärveläisjuurinen Jouni Kemppainen itsenäisyyspäivänä 6.12.2010:

”Kyllä me tässä maassa osaamme”

Perinteiseen tapaan itsenäisyyspäivän juhllisuudet Huittisissa aloitettiin kunniaikännillä Huhtamon sankarihautausmaalla jo aamuyhdeksältä. Huittisten kirkossa pidetyn jumalanpalveluksen jälkeen suoritettiin kunniaikäynti Huittisten sankarihautoilla, jossa puhui Arja Lehtonen.

Itsenäisyyspäivän juhlaa vietti Risto Rytin salissa. Juhlissa esiintyivät Huittisten Soittokunta, Liisa Savolainen ja Äetsän Pelimannit, Iita ja Elina alias Eeva Kaplas ja Janina Pirttimäki, Vampulan kansantanssiryhmä ja Suttilan Nuorisoseuran tanssiryhmä Äetsän Pelimannien ja Kai Kylä-Liuhalan säestämänä sekä Sallila soi –

kuoro. Lippuairuesta vastasi Huittisten Eränkävijät. Juhlan järjestelyistä vastasi Huittisten kaupungin kirjasto- ja kulttuurilautakunta.

Tervehdyspuheen juhlaan esitti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Lasse Luoto. Juhlapuheen piti tällä kertaa pyhäjärveläistaustainen Yle Uutisten uutispäätoimittaja **Jouni Kemppainen**. Jounin vanhemmat ovat **Irma** o.s. **Kaasalainen** ja **Ismo Kemppainen** ja isovanhemmat jos edesmenneet **Albert** ja **Helmi Kaasalainen** Vpl. Pyhäjärven Kiimajärven kylästä.

REINO ÄIKIÄ

Jouni Kemppainen kiitelti kovasti kutsusta tulla Huittisten itsenäisyyspäiväjuhliin puhumaan. Kemppaisen vanhemmat asuvat paikkakunnalla, ja hän totesi vierailijansa siellä usein.

– Huittisiin on aina mukava tulla, tunnen paikkakunnan hyvin ja olen satakuntalaisuudestani ylpeä. Minulla on edelleen paljon ystäviä täällä. Myös pääkaupunkiseudulla asuvat parhaat kaverini ovat itse asiassa suurelta osin täältä kotoisin. Tilaisuus puhua täällä on siis minulle mitä mieluisin ja arvokas.

– Itsenäisyyspäivänä suomalaiset ovat muutenkin antaneet itselleen luvan olla maastaan avoimesti ylpeitä. Muina päivinä suhtaudumme myönteisiin mainesanoihin maltillisesti, jopa pidättyvästi. Itse asiassa me täällä Satakunnassa olemme tehneet tästä oikein taiteen. Kun asiat sujuvat oikein hyvin, tyydymme mutisemaan jotain, sinänsä ihan sympaattisella äänellä, mutta meistä ei oikein itsensä kehumista irti saa. ”Ei tehdä tästä numeroa”, on tuttu fraasi meille kaikille, totesi Kemppainen.

Vaatimattomuus, tai sen kaltainen kuvan antaminen, tulkitaan perushyveeksi; asenne, että antaa asioiden puhua puolestaan.

– Joidenkin mielestä tämä on osoitus huonosta suomalaisesta itsetunnot. Siitä, ettei rohjeta pitää omaa asiaa esillä eikä pidentä omia saavutuksia tärkeinä. Itse en usko tähän. Vaikka tätä asiaa on hoettu tässä maassa vuosikymmeniä, en ole havainnut itsetunnon osittamista mitään vikaa. Kemppainen näki, että kyseessä on suomalaisten persoonallinen tapa ilmaista itseään.

– Kun aikanaan kävin Lauttakylän Lukiota, olen opinahjostani ylpeä. Kun pääkaupunkiseudulla joku erehtyy taannoin kysymään, että toimiiko siellä kotipaikkakunnallasi lukio, niin pääsin vastamaan kipakas-

ti, että kyllä vain. Itse asiassa on toiminut jo toista sataa vuotta. Paljon pidempään kuin vaikkapa jossain päin Töölöä tai Herttoniemeä tai mitä muita pääkaupunkilaisen identiteetin kannalta tärkeitä paikkoja niitä nyt onkaan.

Silti satakuntalaiseen tai yleensäkin länsisuomalaiseen tapaan kiteytyy erikoinen ja joskus aika koominenkin tapa lähestyä asioita negatiivista tai keksityn todellisuuden kautta.

– Kun armeija-aikana pääkaupunkiseudulta tulleet, tai vaikkapa pohjalaiset kaverit kysyivät, että olisiko tupakkaa tarjota, niin satakuntalaiset luonnehtivat asiaa niin, että ”ei kai sul olisi tupakkaa tarjota?”.

Koko Suomea koskevasa laajuudessa sama ilmiö tuli esiin viime syksynä, kun yksi laajalevikkisimmistä ja perinteisimmistä kansainvälisistä aikakauslehdistä arvioi Suomen maailman parhaaksi maaksi.

– Kyllä...juuri meidät. Vaikka kansainväliset koulujärjestelmää arvioineet Pisa-tutkimukset olivat jo saattaneet meitä alttiiksi salakavalille kansainvälisille kehuille ja ylistykselle, niin tämä kyllä yllätti, totesi Ylen uutispäätoimittajana työskentelevä Kemppainen.

– Mekin Ylessä teimme heti tuoreeltaan iltaan pienen uutisen tästä maininnasta ja kun seuraavana päivänä kyselimme muun muassa kansalaisilta, miltä tämä menestys maailman parhaana tuntuu, niin pidin itse huolen siitä, että tällä kertaa emme omin päin nonsoleeraa tutkimusta toteamalla, ettei tällaista oikein voi tutkia ja tulokseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä ja ties mitä. Siitäkin huolimatta, että totuus on juuri tällainen.

– Tieteellisesti ottaen maailman parhaan ominaisuuden valitseminen niinkin monimutkaisista organismeista ja kriteereistä ei tietenkään ole kiistatonta eikä millään tavalla edes

mahdollista. Silti tässä tapauksessa, ei näin tarvitse ollakaan. Newsweek oli tehnyt juttunsa sinänsä ihan ryhdikkäästi luettelemalla ne kriteerit, jotka se katsoi tätä ominaisuutta parhaiten kuvaavan ja laskien sitten sen, mikä kansakunta nämä valitut kriteerit parhaiten täyttää. Thats it.

Ei kuitenkaan mennyt kuin pari päivää, kun kotimaiset tarkkanäköiset skeptikot olivat löytäneet lehden jutuista virheen. Pistet oli laskettu väärin.

– Voittajan kuului olla Sveitsi. Niinpä. Tällaiseen ryhdikkyyteen ja rehellisyyteen ei kykene kukaan muu kuin suomalainen. Jotenkin omituiselta tuntuu, että kaipaus niukkoihin hiihto-, kiekko- ja maailman paras maa vertailu -tappioihin elää meikäiläisissä.

– Hieman tämän jälkeen laajassa pohjoismaisessa tutkimuksessa havaittiin, että suomalaiset ovat pohjoismaiden onnellisin kansa. Vastaavia hajahavaintoja tuli julki sieltä ja täältä senkin jälkeen.

– Mutta mitä siten? Kannattaako tällaisiin asioihin keskittyä Suomessa tai etenkin täällä Satakunnassa, jossa, kuten tunnettua annamme asioiden puhua puolestaan. Onko isolla rahalla ja valtakunnan ykkösketjun aikaansaama brändityöryhmä tuloksineen olennaista puuhastelua olennaisten asioiden parissa? Mitä merkitystä on mielikuvalla tai brändillä, kun maassa on kosolti ratkaisemattomia ongelmia?, kyse li juhlapuhuja – ja vastasi: Kyllä on.

– On tärkeää tietää, että kyllä me tässä maassa osaamme. Tunnelma on tärkeää. Niin uutishuoneissa, yrityksissä kuin kodeissakin. On paljon helpompaa saada aikaan hienoja tuloksia, kun omanarvontunto ja itseluottamus on kohdallaan.

– On myös omituista nähdä positiivisten asioiden näkemisen vievän jollakin tavalla huomiota on-

Yle Uutisten uutispäätoimittaja Jouni Kemppainen oli kutsuttu Huittisiin itsenäisyyspäivän juhlapuhujaksi. Oheinen teksti on tiivistelmä juhlapuheesta.

gelmiä ratkaisemisesta. Me itse asiassa tarvitsemme onnistumisia saadaksemme energiaa ja taloudellisiakin voimavaroja yhteiskunnallisten ongelmien hoitamiseen. Menestyksestä voi nauttia ja epäkohtia voi korjata samaan aikaan, jatkuvasti ja väsymättä, hän muistutti.

Vaikka eläisimmekin maailman parhaassa maassa, paljon on tehtävää.

– Suurin ongelma lienee se, että kaikki eivät pääse nousukausienkaan aikana yhteiskunnan kehitykseen kiinni ja osallisiksi. Kun suurin osa suomalaisista elää paremmin kuin kenties koskaan, yhä suuremman osan elintaso jää heistä yhä pahemmin jälkeen. Syrjäytyminen, työttömyys, lasten mielenterveysongelmat ja alkoholismi ovat merkittäviä kansallisia ongelmia. Sitten vielä kansainväliset päälle.

Kemppainen pohti sitten, onko meillä varaa tukea heikkoja eurooppalaisia valtioita, joista osa, kuten Irlanti, on joutunut ongelmiin.

– Kuinka me suhtaudumme Euroopan unioniin? Mikä on aitoa vastuunkantoa kansainvälisestä valtioiden liitosta ja mikä tervettä huolenpitoa omasta isänmaasta. Miten suhtaudumme maahanmuuttajiin? Mikä on aitoa ja kriittistä keskustelua mahanmuuttajien sopeutumisesta tällä läisiin oloihin ja mikä on tynpeää ennakkoluuloista rasismia?

– Miten säilytämme työpaikat tässä maassa tilanteessa, jossa vanhat eurooppalaiset vientimme päämarkkina-alueet eivät enää vedä. Suomalaista tuotantoa siirtyy Kiinaan, Intiaan tai vaikkapa Etelä-Amerikkaan.

– Ja jos hankalien kysymysten sarjaa jatkaa vielä paikallisemmalle tasolle, niin kuinka esimerkiksi Huittisissa pystytään säilyttämään riittävä kunnallinen itsenäisyys julkisen rahoituksen pienentyessä. Kuinka palveluista pystytään pitämään kiinni samaan aikaan, kun väestö vanhenee ja valtio joutuu seuraavien vaalien jälkeen maksamaan nyt otettavia velkoja tai edes niiden korkoja takaisin. Löytyykö paikkakunnalle riittävästi elinvoimaista yritystoimintaa ja pysyykö maatalous pystyssä Euroopan unionin jatkuvan puristuksen alla.

– Vastauksia näihin ei tietysti tiedä kukaan. Uskaltaisin kuitenkin väittää, että ne ovat olemassa. Samalla tavalla emme voi jatkaa kuin tähän asti, mutta muutokseen kannattaa suhtautua positiivisesti. Pitää ponnistaa omista vahvuuksista ja säilyttää parhaat perinteet, samalla pitää pohdita, mitkä ovat ne uudet tavat, palvelut ja tuotteet, joille on markkinoita niin kotimassa kuin muuallakin, Kemppainen totesi.

Vuoden 2011 teema on kulttuurien kohtaaminen

Karjalan Liiton toimintavuoden 2011 teema on kulttuurien kohtaaminen.

Vuonna 2011 Karjalaiset kesäjuhlat vietään Turussa, joka on Euroopan kulttuuripääkaupunki yhdessä Tallinnan kanssa. Turun juhlien teema on kansainvälisiä kohtaamisia ja teemaan liittyen juhlaseminaarin aiheena on Suomenlahden vanhat valtakkaupungit.

17.-19.6.2011

**Urpo Allan
LAPPALAINEN**
s. 14.9.1940 Kymi
k. 6.11.2010 Lahti

Rakkautta muistaen
**Pertti, Paula ja
Maija perheineen**
**Läheiset, sukulaiset
ja ystävät**

*On maa, johonka
untien jäljet katoaa.
Lähemmäs sitä askeleeni vie
jokainen tie min
täällä menetin
sen löydän sieltä,
mi täällä soperrusta,
selvää kieltä on maassa,
missä harha hajoaa.
(Saima Harmaja)*

Rakkaame on siunattu
läheisten saattamana, kiittäme
lämpimästi osanotosta.

Kirkonsanoma

”Niin hyvä, lämmin, hellä”

Haluamme varjella joulua. Onko joulu jotenkin uhatuna, jos sitä pitää varjella? Mitä joulussa pitää varjella?

Meitä on saattanut hämmästyttää ja vihastuttaa, kun olemme saaneet silloin tällöin kuulla kouluista, joiden joulujuhlat ovat olleet riisuttuja itse joulun sanomasta: jouluevankeliumia ei ole luettu tai esitetty kuvaelmana, jouluvirttä tai muuta hengellistä joululaulua ei laulettu. Tämä on hämmästyttänyt, koska meidän vanhenevien ja vanhojen kouluaikaan kuului joulujuhlissa ujostelematon kristillinen joulusanoma. Pari vuotta sitten oma jouluni oli mennä pilalle, kun lähiomaiseni ensimmäistä kouluvuottaan käyvän lapsen koulussa ei vietetty lainkaan joulujuhlaa. Tai kyllä vietettiin, mutta nimellä

”lukuvuoden päätösjuhla”. Juhlissa ei mikään liittynyt joulun eläisiin katsota laulua ”Lunta tulvillaan on raikas talvisää” – sekin laulettiin englanninkielellä!

Ehkä on syytä varjella joulua ja niitä perinteitä, mitä joulun parhaimmillaan liittyy. Ja on varmasti tärkeää, että syntyy myös uusia jouluperinteitä sopu-soinnussa entisten kanssa. Uutta perinnettä – tosin jo vuosia jatkunutta – ovat seurakuntien järjestämät ”kauneimmat joululaulut” tapahtumat. Niissä toteutuu, että laulu kuuluu joulun, ja niissä myös koetaan, miten laulu luo ja tuo joulun. Joulun sanoma on puettu satojen vuosien ajan lauluihin. Ne laulut ovat ylittäneet kansakuntien ja kielten rajat. Sodan aikana jouluyössä kaikuivat eri kie-

lillä ja eri puolilla rintamia yhteiset joululaulut, kaikkien yhteisimpänä ”Jouluyö, juhlayö”.

Kun ei aina voitu viettää joulua näkyvin menoin, laulettiin. Joulun salaisuus viettä ja aukeni laulussa ja lauletaessa. Joulun lauluihin on tiivistynyt paras joulusta ja paras elämästä.

Usein joulun viehätystä ja vaikutusta ja pysyvyyttä meidän sielussamme on selitetty sillä, että joulu tarjoaa luvallisen ja hyväksytyt paluun lapsuuteen. Se antaa luvan elää uudelleen lapsena koettua, antaa luvan herkistyä - karskille aikamiehellekin. Itse joulu astuu sieluumme ja mieleemme laulussa. Yksi sana toistuu monissa joululauluissa ja itse asiassa ilmaisee sen, mikä meille joulussa on niin tärkeää ja

luovuttamatonta. Tuo sana on ”hellä”. Joulun sanoma on ”lämmin, leuto ja henkäys hellä”, joka sulattaa rinnan jäitä. Ja kun joulun liittyvät seimi, pahnat ja tähti ovat silmissämme, niin ”mieli hellä on kristityllä, kun joulu on”. Joulu on kuin yllättäen saapunut kesä, vanha nuortuu leikkimään kuin lapsi ja ”niin hyvä lämmin, hellä on mieli jokaisen”.

Ehkä tuo hellyyden hyvä kokemus nousee lapsuudesta; ehkä juuri jouluna saatiin kokea – ja varsinkin silloin – hellyyttä vanhemmilta ja isovanhemmilta. Lapsi tarvitsee hellyyttä kokeakseen elämän ja maailman turvallisen ja eläminen arvoisena. Lapsuuden onnenhetket syntyivät hellyyden kokemuksista, niihin halutaan palata, niihin

joulu antaa luvan.

Mutta hellyys ja hellyyden kokeminen on myös osa aikuisuutta ja aikuisen luvallinen tarve. Miten hyvältä tuntuu joskus puolison hellä käden sipaisu poskella, hellä kosketus! Se voi olla satunnainen, harvinainenkin, hyvän hetken tuoma – mutta sellaisena ehkä erityisen arvokas. Hellän kosketuksen tuntee. Miten hyvältä tuntuu hellä katse, rakastavan ihmisen katse! Hellän katseen kyllä huomaa. Miten hyvältä tuntuvat hellät sanat tai yksikin hellä sana! Hellän sanan kyllä kuulee! Kaipauksemme hyvän kokemuksen ilmenee juuri jouluna: ”Oi jospa ihmisellä, ois’ joulu ainainen.”

PERTTI LUUMI

Rakkaamme

**Martti Tapani
Lappalainen**

s. 19.9.1947 Korpilahti
k. 9.11.2010 Korpilahti

Kaivat

Outi
Jussi ja Minna
Marja
Mauri perheineen
Matti perheineen
sukulaiset ja ystävät

Tosin loppuvat kerran askeleet vaeltajilta,
kukin vuorostaan on nukkumaan syliin maan.
Vaan katso; kaikki he kuitenkin mukana ovat,
nekin, joiden tomu on uupunut vaeltamaan.
(Uuno Kailas)

Siunaus toimitettu lauantaina 4.12.2010 Korpilahden kappelissa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Irja Asunmaa on reipas 90-vuotias

Saapun tytöksi **Irja Asunmaa**, o.s. **Kumanto**, vietti marraskuun viimeisenä 90-vuotispäiväänsä. Ikää on vaikea uskoa todeksi Irjan vilkasta kerrontaa kuunnellessa. Iloisesti hän vakuuttaa sen olevan totisinta totta. Uskotaan ja sanotaan: Onneks’ olkoon käyty matka, reippain mielin eespäin jatka!

Elämänmyönteisyys, huumori, tulevaisuudenusko, lähimmäisenrakkaus ja hyvä sopeutumistaito ovat varmasti olleet Irjalla eväinä joka päivä pitkän elämänsä aikana. Ne ovat olleet tarpeen eväkotipaileilla ja sitten uusissa oidoissa oloissa mm. Alavudella, Hankasalmella, Hämeenkyrössä, Lahdessa ja nyt vielä Vantaalla.

Koko työikänsä Irja teki kauppa SOK:n myymälöissä useilla eri paikkakunnilla. Ura alkoi maaliskuussa 1939 Noitermaan osuuskaupassa harjoittelijana. Syksyllä kauppa ja henkilökunta lastattiin eväkkökuormaan länttä kohti matkustamaan.

Eväkkömatkan ja yhden kokonaisen yön nukkumisen jälkeen tuli työtarjous. Osuuskauppa Kytäjä tarvitsi liikeapulaisen ja iloinen karjalaisyttö oli sinne heti tervetullut. Työ Alavuden kirkonkylässä loppui, kun Karjalaan palaminen tuli mahdolliseksi.

Sitten oli vuorossa Tiituan osuuskauppa, josta oli taas lähdevä eväkköön. Sodan jälkeen ura oli nousujohteista. Ahkera kauppiaspariskunta, Irja ja **Asser Asunmaa**, sai toimipisteensä virkistymään sodan jälkeisestä näivetyksestä. Menestys tuli hyvällä

Naisenergiaa 90 vuotta, neljä sukupolvea. Irja Asunmaa o.s. Kumanto täytti 90 vuotta 30.11.2010 Vantaalla. Kesäisessä kuvassa Irja vasemmalla, oikealla tytär Vuokko. Irjan vieressä Vuokon nuorempi tytär Tuija sylissään Lilia ja edessään Viola. Keskellä Vuokon vanhempi tytär Leena edessään tyttärensä Jade. Vuokon edessä Leenan poika Aaron.

ammattitaidolla, ystävällisellä asiakaspalvelulla ja kovalla työllä. Työtä tehtiin kuutena päivänä viikossa ja myöhästyneitäkin asiakkaita palveltiin iloisesti. Perheen kolme lastakin tulivat siinä sivussa hoidetuksi. SOK:n johto palkitsi ahkeran myymälänhoitajaparin tarjoamalla lisää vastuuta ja toimintamahdollisuuksia.

Eläkepäivien koti oli kaunis omakotitalo Lahdessa. Lahden seudun pyhäjärveläiset saivat Irjasta tositarkan sihteerin ja rahapussin hoitajan. Näiden töiden lisäksi hän huolehti, että koukuksissa oli aina ohjel-

maa, ainakin hauskoja juttuja elämän polun varrelta.

Vuokko-tytär tahtoi leskeksi jääneen äitinsä muuttavan lähellensä asumaan. Nyt Vantaalla ollessa ei ole omakotitalosta huolehtimista ja aikaa jää lasten ja heidän jälkeläistensä elämän seuraamiseen. Puhe- lin on ahkerasti käytössä ja kirjeet kulkevat pitkiä matkoja. Amerikan postia tulee Kanadasta **Irma**-tytären perheeltä. Hänellä on kaksi lasta ja neljä lastenlasta, heistä riittää äidille kertomista.

Singaporesta **Tuijalta** tulee ”pikkumummille”

kauniita kirjeitä ja kertomuksia **Lilianin** ja **Violan** puuhista. On ilo kuulla, miten onnellinen isomummi voikaan olla lapsistaan, viidestä lapsenlapsista ja kahdeksasta lapsenlapsenlapsista.

Irjalla on timantintarkka muisti, kirjailijan kertomistaito ja luistava kynä. Oliskohan pyhäjärveläisillä vielä lupa odottaa muistelmia pitkistä, vaiherikkaista elämästä?

Kiitoksia etukäteen ja paljon onnea ja Taivaan Isän siunausta edelleen.

SEIJA PÄRSSINEN

Kuolleita

Eila Laakso o.s. **Savolainen**, syntynyt 21.8.1927 Pyhäjärvellä, nukkui pois Jorvin sairaalassa 19.11.2010 lyhyen sairauden mur-

tamana. Kaipaamaan häntä jäivät sisaret, sisarten ja veljen perheet, muut sukulaiset ja laaja ystävien joukko.

**Kerro perheen
ja suvun
uutiset
lehdessä**

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhejuhlista, kuten merkkipäivistä ja valmistuneista.

Lähetä tiedot toimitukseen,
kerro sukujuuret ja laita mukaan myös valokuva.

Muistathan ainakuitenkin kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Merkkipäiviä

Paavo J. Paavolalle Karjalaisen siirtoväen muistomitali

Yksi työurallaan merkittävimille vaikuttajan paikoille yhteiskunnassa edenneistä pyhäjärveläisistä, **Paavo J. Paavola**, täytti 75 vuotta 1.12.2010.

Juurillaan 1990-luvulla käynyt Paavola muistaa mummolansa hyvin. Hänen äitinsä, Pyhäjärven Matiskalasta lähtöisin ollut **Aili** o.s. **Haikonen** lähti leivän perään nuorena ja avioitui **Bruno Paavolan** kanssa, joka oli kotoisin Töysän Tuurista. Paavo syntyi seitsemälapsisen perheen esikoiseksi Punkaharjulla. Paavo kävi pienenä lapsena ja jatkosodan aikana tervehtimässä isovanhempiaan nahkuri **Juho** (1872–1934) ja **Maria** (o.s. **Högbacka**, k. 1958) Haikosta. Haikosten talo oli vielä vielä 1990-luvulla jäljellä Matiskalassa.

Aili ja Bruno perheineen päätyivät evakkoina Siuroon, mistä Bruno-isä sai asemamiehen paikan. Paavo pääsi oppikouluun Tampereelle ja kulki sinne junalla. Perheen kaikki seitsemän lasta kävivät oppikoulun. Koulutyön ohella, heti kun ikä antoi myöten, Paavo teki koulunkäyntiään rahoittaakseen raskaita töitä mm. radan parannustöissä, rakennuksilla ja nahkojen parkitusainetehtaalla. Ylioppilaaksi Tampereen Klassillisesta Lyseosta kirjoittanut Paavo J. Paavola suoritti lainopin kandidaatin tutkinnon 1959 ja valmistui oikeustieteen lisensiaatiksi v.1966 ja varatuomariksi 1962.

Tunnustukseksi myönnetty Siirtoväen muistomitali

Pyhäjärveläiset juuret ovat tuoneet Paavo J. Paavolalle useita merkittäviä luottamustehtäviä myös karjalaisjärjestöissä. Merkittävimpiä niistä on toiminta Karjalan Liiton hallituksen jäsenenä viiden vuoden ajan. Hän on edelleen Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston jäsen ja vuodesta 1997 alkaen Vpl. Pyhäjärvi-seuran hallituksessa, mistä ajasta seuran varapuheenjohtajana vuosina 1999–2009. Aktiivinen työ pyhäjärveläisyyden eteen alkoi, kun hän nuorena lainopin ylioppilaana oli pe-

Syntymäpäivää juhlistamassa Kaarina Pärssinen Aino Paavola, Paavo J. Paavola ja Satu Hallenberg.

rustamassa v. 1957 Helsingissä Vpl. Pyhäjärvi-seuraa ja muotoilemassa sen sääntöjä.

Ansoistaan karjalaisjärjestöissä Karjalan Liitto ja Vpl. Pyhäjärvi-seura muistivat syntymäpäiväänsä perhepiirissä viettänyt Paavo J. Paavola ojentamalla yhteisenä lahjanaan ja tunnustukseksi hänelle Karjalaisen siirtoväen muistomitalin.

Liiton puolelta onnittelut toi toiminnanjohtaja **Satu Hallenberg** 9.12. seuran hallituksen kokouksen edellä pidetyssä kahvitilaisuudessa. Onnittelut sekä Pyhäjärvi-Säätiön puolesta että syntymäpäiväsankarin pikkuserkun ominaisuudessa toi myös Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja **Antero Pärssinen**. Vpl. Pyhäjärvi-seuran hallituksen puolelta onnittelut esitti puheenjohtaja **Kaarina Pärssinen**.

Siirtoväen muistomitalia kannetaan karjalaisjuhliissa, kunniakäynneillä ja isänmaallisissa tilaisuuksissa siirtokarjalaisia yhdistävänä tunnusmerkkinä. Mitalin ovat oikeutetut saamaan kaikki siirtokarjalaiset, joilla oli koti luovutetulla alueella talvisodan syyttymisen hetkellä tai jatkosodan aikana. Lisäksi mitaliin ovat

oikeutetut näiden henkilöiden jälkeläiset. Siirtoväen muistomitaliin kuuluu saajan nimellä varustettu kunniakirja.

Työuran huippuvuosia oli toiminta valtakunnan sovittelijana

Merkittävimmiksi paikoiksi työurallaan Paavola arvioi uransa kuntien ja valtion palveluksessa. Se alkoi v. 1966 Lauritsalan kauppalansihteeristä ja jatkui Lappeenrannan kaupunginsihteerinä 1967. Ammattiyhdistysliikkeen palveluksessa hän ehti olla ensin Paperiteollisuuden työntekijäliiton lakimiehenä 1967-69 ja SAK:n lakimiesosaston päällikkönä ensimmäisenä lakimiehenä 1970.

Virkamiesurallaan hän eteni hyvin näkyvälle paikalle valtakunnansovittelijaksi vuosiksi 1971-79. Tätä seurasi Kunnallisen sopimusvaltuuskunnan toimiston johtajuus 1979-1987. Ennen eläkkeelle jääntään Paavola toimi Kunnallisen työmarkkinailaitoksen johtajana 1987-93.

Myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen luottamusmiehenä kunnallisissa ja seurakunnallisissa tehtävissä on ollut Paavolalle tuttua näihin päiviin saakka. Hän on toiminut mm. Nokian kauppala- ja valtuuston

Vpl. Pyhäjärvi-seurasta,

varapuheenjohtajana, Helsingin kaupunginvaltuutettuna ja valtuuston varajäsenenä. Sen myötä hänet valittiin mm. HYKS:n valtuuston puheenjohtajaksi ja HUS:n hallituksen jäseneksi. Hän toimi koko

Päijänne-tunnelin rakennushankkeen ajan tunnelin rakennuttaneen Pääkaupunkiseudun

Vesi OY:n hallituksen puheenjohtajana. Seurakunnan luottamustehtävistä mainittakoon Helsingin seurakunnan yhteisen kirkkovaltuuston jäsenyys ja viimeisimpänä jäsenyys Oulunkylän seurakuntaneuvostossa 2007-2010.

Kahvitilaisuudessa nousi keskusteluun ajankohtainen lentoalaa ja lähialoja lamauttanut lakko.

– En kyllä soisi kenellekään jälkeeni valtakunnansovittelijana toimineelle yhtä rankkaa aikaa kuin mitä itse jouduin kokemaan. Niihin vuosiin osui ennätysmäärä työtaisteluita ja todella hankalia sovittelutilanteita.

Paavolalla on vaimo ja kaksi täysi-ikäistä tytärtä. Paavoloiden koti sijaitsee Helsingin Oulunkylässä.

KAARINA PÄRSSINEN

Tampereen Pyhäjärvi-kerhon vetäjä Laila Innanen kiitettiin myös mitalilla

Pyhäjärvi-Säätiön hankkima siirtoväen muistomitali luovutettiin **Laila Innaselle**, 71, Tampereella 11. joulukuuta.

Monipuolisesti karjalaisuuden eteen toimiva Laila Innanen järjestää mm. kotiseutumatkoja ja on Tampereen Pyhäjärvi-kerhon puheenjohtaja sekä säätiön hallintoneuvoston varajäsen.

Laila Innanen, o.s. Inkinen on syntynyt Pyhäjärven Lohijoella **Anselmi Inkisen** ja **Tyyne** o.s. **Ukkosen** tyttärenä.

Mitalin ja siihen liittyvän kunniakirjan ojensi säätiön asiamies **Pirjo Kiiala** Tampereen kerhon joulujuhlan yhteydessä. - MRT

Eveliina Laulajainen, vanhin lastenlapsemme, on valmistunut Turun Yliopistossa kahden aineen, ranskan ja saksan kielten, maisteriksi. Eveliina sai v. 2008 Reino Kukon rahaston apurahan ja kiittelee saamastaan kannustuksesta. Eveliinan vanhemmat ovat Juhani ja Ruut L. Sauvosta.

*****

Joulukuun 1. päivänä syntyi 9. lastenlapsemme. Pikku-**Engli** jaksoi viipyä vain hetken äidin sylissä ja siirtyi sitten Taivaan Isän turvalliseen syyliin. Englin vanhemmat **Taneli** ja **Linn L.** Paraisilta. Ps. 139:16.

Pekka ja Raija Laulajainen
Pekka on Arvi ja Ida Laulajaisen
vanhin poika Salitsanrannalta

Oikaisu – toiminnantarkastajat

Marraskuun lehdessä olleeseen Vpl. Pyhäjärvi-seuran syyskokouksesta kertovaan juttuun oli kirjoittajalle pujahtanut asiavirhe. Seuralle on valittu vuodeksi 2011 toiminnantarkastajat, ei enää tilintarkastajia kuten selosteessa virheellisesti todettiin. Syyskokous päätti valita toiminnantarkastajiksi **Kirsi Hedenstamin** ja **Jaana Vanhasen** ja varatoiminnantarkastajiksi **Johannes Ijaksen** ja **Seija Tiikkajan**. Kukin heistä on toiminut seurassa aiemmin tilintarkastustehtävissä.

Em. johtuu siitä, että 1.9.2010 astui voimaan yhdistyksiä koskeva yhdistyslain muutos. Pienemmissä yhdistyksissä, joita Karjalan Liiton jäsenyhdistykset ovat, tilintarkastajien sijaan valitaan toiminnantarkastajat. Yhdistyksen ei tarvitse tehdä sääntömuutosta, vaikka toiminnantarkastus korvaa maallikkotilintarkastuksen. Toiminnantarkastus vastaa sisällöltään hyvää maallikkotilintarkastustapaa. Asiasta kiinnostuneet löytävät lisätietoa mm. Patentti ja rekisterihallituksen nettisivuilta, <http://www.prh.fi/>.

KAARINA PÄRSSINEN

80-vuotta täytti sosiaalikalvattaja **Hilkka Leppänen** 30.11.2010 Tampereella. Hilkan syntymäkylä Pyhäjärvellä oli Kostermaa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön puheenjohtajat 2010

Hallituksen puheenjohtaja
Yrjö S. Kaasalainen
Harjavalta,
Kallenk. 10
29200 Harjavalta
puh. 0400-626 770,
yrjo.kaasalainen
@luukku.com

Hallituksen varapuheenjohtaja
Juhani Forsberg
Helsinki,
Ryytimaantie 19 A 8 00320
Helsinki,
puh. 050-511 2899,
juhani.forsberg
@fonet.fi

Hallintoneuvoston puheenjohtaja
Antero Pärssinen
Hollola,
Kiviniementie 424
17120 Paimela
puh. 050-570 6575
tero.parssi@phnet.fi

Vanhat kirjeet ovat aarrearkkuja

Olen serkkujeni ja sisareni kanssa vuoden verran kerännyt tietoja Ihalaisen tyttärien elämästä, vävyjen perheet huomioiden. Evakovuodet erikoisesti tähtäimessä.

Jo heti alussa huomasimme, että muistamme elettyäkin elämää hyvin rajoitetusti. Iloksimme löytyä asiakirjojen lisäksi suuri joukko päiväkirjoja ja vastaavia.

Mutta ylivoimaisesti suurimman tietolähteen muodostavat vanhat kirjeet 1930-luvulta aina 1950-luvulle asti. Niitä ovat tallen-

taneet Kuisman ja Hinkkasen perheet sekä Iida-tätini. Serkun poika sitten tekee mielenkiintoisia löytöjä netistä sukujen vaiheista 1900-luvulta taaksepäin.

Löytö

Itsenäisyyspäivänä löysin isäni Pyhäjärveltä kirjoittaman kirjeen perheelleen Alavuden Sääksikinimelle.

Jouluna 1939 isä asui kotona Larjavassa, samoin karjanhoitajamme Lempi Nuora, joka toi lehmämme Alajärvelle. Vanhim-

man tätini mies, Matti Kuisman, asui isän kanssa. Matiskalan kotinsa oli armeijan käytössä. Matilla oli hevonen siellä mukanaan ja sillä hän sodan loputtua ajoi perheensä luo Vähäänkyröön. Lisäksi meille oli majoitettuna lähinnä Hankasalmelta kotoisin olevia sotilaita vaihteleva määrä.

Tätini, Elsa Ihalainen, asui kotonaan Lahnavalkamassa ja toimi keskuslotta-

Joulukirkko

Pyhäjärven seurakunnan joulujumalanpalveluksesta

vuonna 1939 on muistini mukaan Pyhäjärvi-lehdessä kirjoitettu hyvin monta sataa palstamillimetriä. Toiset uskoivat, että se pidettiin, toiset taas olivat vahvassa uskossa, ettei sitä pidetty.

Minä uskon oheiseen Isäni Joulupäivänä 1939 omakätisesti kirjoittamaan alla olevaan sanatarikkaan tekstiin. Joulukirkko Pyhäjärvellä 1939 pidettiin – tosin sakastissa; koska iso kirkko oli kylmä ja ilmavaara konkreettisesti olemassa.

TOIVO HINKKANEN

Joulu 1939 Pyhäjärvellä Matti Hinkkasen kirje perheelleen

Pyhäjärvi 25.12.1939

”Joulutervehdyseni!
Rupesin tässä kirjoittamaan ja kertomaan näistä kotoisista Joulunvietoista. Vaikka nämä eivät ole kuin puolivälissä, niin on kuitenkin suunnilleen selvillä, millaista se tulee olemaan. Ei täällä nyt voi ajatella Joulua sellaiseksi, kuin sen Rauhan juhlanä ymmärrämme; tykit siellä jyskivät tänäkin aamuna ja pari lentokonetta hyrräsi juuri ylitsemme. Eivät ne tällä kertaa pudotelleet kuin lentolehtisiä. Muuten luonto on ulkonaisesti hyvin kaunis – lunta – pehmeää, koskematon lunta – on yöllä satanut ja nyt paistaa aurinko kokoterältä. Pakkastakaan ei ole kuin 10-15 astetta; mutta rauha on poissa.

Tänä aamuna yritimme Kuisman Matin kanssa kirkkoon, mutta emme sopineet sisälle. Oli muuten ensimmäinen kerta muistissa olevan elämäni aikana, jotta olisin jäänyt pois Joulukirkosta. Palvelus pi-

dettiin nimittäin sakastissa ja se oli ahdinkoon asti täynnä. Kun oven lähelle pääsimme, muutamia katkonaisia sanoja kyllä pasturin saarnasta kuulin, mutta hetken seisottuamme palasimme kotiin. Meillä asuvat sotilaat olivat kääntyneet jo hautausmaan kummalta takaisin.

Entäs miten teidän joulunne meni, kävittekö kirkossa, tai olitteko muualla joulusaarnaa kuulemassa? Millaista on joulun vietto Pohjanmaalla, verrattuna Karjalan oloihin?

Mutta kuusi meillä on erikoinen, varsinkin sen koristeet. Heino haki sen lautainta metsästä ja pojat illalla laittoivat kuntoon. Se on kiinnitetty pöytäjakkuun. Luntakin on satanut oksille, joihin kynttilät on rihmalla sidottu. Keskellä on pistimet ristissä ja niiden päissä palaa kynttilät. Ylimmäisten oksien päällä seisoo parivartio, joista toisella on kivääri ja toisella paljastettu säilä, ojennettu

Kuvassa 28.11.1939 Matti Kuisman talossa Matiskalassa asuneita sotilaita. Vas. Voitto Sauna-aho Soini, Einari Valkeinen Soini, Vihtori Ulvo Pylkönmäki, Juho Välikehto Inha, Iiro, ja Väinö Järvinen Keuruu, Haapamäki. Nämä kuvassa olevat ja kaikki marraskuussa Kuismalle majoitetut sotilaat, jouduivat Talvisodan alettua heti etulinjaan.

narussa riippuvaa ryssän lentokonetta kohti. Kuusen latvassa liehuu Suomen lippu ja suomalainen lentokone leijuu kaiken yllä.

Kyllä se täytyy sanoa, ettei tällaista joulukuusta ole vielä meillä ollut, jos ei ole ollut tällaista joulukuusta. Tämän selostuksen voit antaa lastenkin lukea, jotta hekin, vaikka tätä tietä, pääsisivät osallisiksi kotoisen joulun tunnusta; tästä erikoisesta sota-ajan joulun oikeasta hengestä.

Tämän kirjeen lähetän

Lempin mukana, kun hän näinä päivinä lähtee lehmi-

en kanssa vaeltamaan sinne Etelä-Pohjanmaan lakeuksia kohti. Meillä on Matin kanssa aikomus huomenna mennä Lahnavalkamaan kysymään, onko Tahvana kotona. Elsa on nyt töissä keskuksessa, joten tänään ei ole emäntä kotona.

Hyvää vuoden loppua ja uuden alkua. Jumalan huomaan. Näkemiin, kuulemiin!
Matti.”

Pyhäjärven kirkko talvisessa asussaan.

Joulumuistoja

Joulu on taas, joulu on taas,
asiat täynnä puuroo.
Laulu kaikuu, sanat mieleen jää.
Tuovat ajatuksiin sota-ajan tään.
Silloin puuro oli ohrasista vain
joulukinkun unelmissa sain.

Sienimuhennosta, lanttulaatikoita,
korviketta, silakoita, perunoita.
Kaikki vaatimatonta ja uutta.
Toivossa oli parempaa tulevaisuutta.

Sotilaiden paljon piti kestää.
Vihollisen hyökkäykset rajalla ain' estää.
Vihdoin saapui rauha odotettu.
Mut' ei ollut kovin rakastettu.

Nyt joulu saapuu, kaiken kohun tuoja.
On kodittomat vielä ilman suojaa.
Monet eivät tiedä miksi joulu on.
On ostosvimma heillä loputon.

Kaiken alkoi Jeesus-lapsi pieni.
Kysyi Maria – mihin johtaa tieni.
En valinnut mä osaani, itse ole en.
Taivaallinen tahto valinnut on sen.

Lapset laulaa äänin kirkkahiin.
Joulupukki tulepas nyt vaan.
Aika on niin pitkä sua odottaa.
Kiitän sinua lahjain antajaa.

Kiitos että meil' on herkut hyvät
Ystävyttä, rakkautta, toivon jyvät.
Kodit perheet rauhas olla saa.
Turvallisina Uutta Vuotta odottaa.

Sydämelliset jouluterveiset jokaiselle.

LEMPI KÄHÖNEN WILSON

Puurojuhlaa vietettiin Turussa

Perjantaina 3.12. kokoontui 12 Turun seudun Vpl. Pyhäjärvikerhon jäsentä viettämään perinteistä puurojuhlaa Tuomon toimistoon.

Puuron syönnin ja joululaulujen lomassa Helvi arvuutteli karjalaisperäisiä sanoja. Joulupukkin vieraili jakamassa runsaita lahjojaan. Loppuilta kului rattoisasti kahvia juoden, herkkuja syöden ja tarinoiden.

Kerhon seuraava kokoontuminen on tiistaina 11.1.2011 klo 18 tutussa paikassa, Tuomon toimistossa. - TH

Minun jouluni

Minun jouluuni kuuluvat kynttilät,
piparkakut ja kuusen tuoksu,
muistuu mieleeni aika lapsuuden,
joulusauna, koti niin puhtoinen
ja ulkona lasten juoksu.

Oli kuusessa kimalteet, namut ja muut
tähti latvassa kirkkaana hohti.
Joulun sanomaa kirjasta luettiin,
kukin vuoronsa sai niihin säkeisiin,
tähti valollaan seimelle johti.

Taas joulua samaa odottelen,
viestin tulevan tunnen yhä,
laulan parvelta, soivat urkujen
sulosävelet penkkeihin kirkkojen
on silloin arki tai pyhä.

Oi, Jumala, poikasi lähetä,
sydän avoinna häntä vastaan
me käymme, syytän kynttilän,
Hyvää Joulua kaikille lähetän.
Sitä toivotan ainoastaan.

Kaavilla jouluna 2010

HANNU MUSAKKA

Huittisten Karjalaseuralla taivalta takana 65 vuotta

Ansiomerkkien saajat: Pauli Paukku, Maili Huppunen, Paavo Punkari, Aira Lähtenmäki, Yrjö Inkinen, Marja-Liisa Heinonen, Markku Evala, Maija-Liisa Kalmi, Jukka Naskali, Erja Kiiski.

Huittisten Karjalaseuran perinteisen joulujuhlan yhteydessä 10.12. vietettiin seuran 65-vuotisjuhlaa.

Seuran nykyinen puheenjohtaja **Heikki Kiiski** toivotti juhlaväen tervetulleeksi ja toi esiin seuran perustamisvaiheet. Nykyisin seuran jäsenistössä enemmistönä olevat pyhäjärveläiset ja sakkolalaiset eivät läheskään kaikki olleet muuttaneet Huittisiin. Kaukolaisten toimesta oltiin innokkaasti perustamassa seuraa. Alkuaikoina puheenjohtajat vaihtuivat tiuhaan tahtiin, niinpä nykyinen puheenjohtaja Heikki Kiiski on jo seitsemästoista.

Aivan erityisesti on muistettava **Leino Rouvisen** yli kahdenkymmenen vuoden työpanos seuran johdossa. Jäsenmäärä lähentelee

Piirin puheenjohtaja Jouko Hämäläinen tuomas-tervehdyksensä.

Seuran puheenjohtaja Heikki Kiiski ja pastori Minna Kultalahti. Kuvat: Yrjö Inkinen.

kahtasataa. Seuran hallituksen ja eri toimikuntien toimesta vuosittain järjestetään jäsenistölle varsin monipuolista toimintaa.

Pyhäjärven ja Sakkolan pitäjäjuhlaläiset järjestetään seuran toimesta muutaman vuoden väliajoin.

Juhlaan toi Satakunnan piirin ja Karjalan Liiton tervehdyksen piirin puheenjohtaja **Jouko Hämäläinen**, seurakunnan tervehdyksen toi pastori **Minna Kultalahti**. Lausuntaa esitti **Elli Marjamäki**. Juhlan alussa **Nina Naatulan** oh-

jaama ryhmä esitti piirileikkejä.

Juhlassa jaettiin Karjalan Liiton myöntämät hopeiset ansiomerkit, joita saivat **Yrjö Inkinen, Pauli Paukku, Maili Huppunen ja Maija-Liisa Kalmi**. Pronssiset merkit saivat **Markku Evala ja Jukka Naskali**.

Siirtokarjalaisten muistomitalin saivat **Marja-Liisa Heinonen, Aira Lähtenmäki ja Paavo Punkari**.

Joulupukki vieraili tuttuun tapansa suut messingille. Tilaisuuden tarjoulusta vastasi tuttuun tapansa naistoimikunta.

Joululaulujen säestyksestä vastasi **Petri Kiiski** ja illan juontajana toimi **Melina Salonen**.

MERJA INKINEN

Nina Naatulan lapsiryhmän tanssit.

Vanhat palstat puhuvat

Vpl. Pyhäjärvi-lehti 25 vuotta sitten 20.12.1985.
Kooste: Reino Äikiä

Koulupojat hamarakaloja pyytämässä

Joka syksy kun Pyhäjärven rannat jäätivät, oli Salitsanrannan koulupiirin kuuden kylän pojilla oiva tilaisuus yllämainittuun urheiluun. Olihan koululta matkaa rantaan vain n. 200 metriä ja kun koulupäivä päättyi, painuttiin suoraan päätä jäälle. Siellä tapahtui jako kahteen: Salitsanrannan ja Matiskalan pojat toiseen ja Lahnavalkaman, Pattoisten, Keljan ja Rotjanlahden pojat toiseen suuntaan. Alussa kun jää oli ohutta ja kalat kuin lasilevyn alla, oli pyyntikin helppoa. Ei tarvinnut kuin vähän kopauttaa jollain kepillä tai kurikalla jään pintaan ja napata kala taskuun. Mutta pakkasten jatkuessa homma vaikeutui jään vahvistuessa. Tarvittiin järeämpiä välineitä kalojen tainnutukseen ja jään rikkomiseen.

Lienee ollut vuosi 1927 tai -28 kun jää oli niin paksua, ettei isolla kurikallaan tahtonut "teho" riittää. Silloin eräänä päivänä **Kyykän** pojat **Aarne, Oskari ja Valteri** olivat varanneet isänsä suuren pintakirveen mukaan. Koulusta päästyä me neljän kylän pojat havaitsimme **Puputin** veneladon kohdalla jään alta noin lähes kilon painoisen mateen. Ja kuten arvata saattaa, tapahtui se miten laulussa sanotaan "kaikki joukolla jäätä särkemään"! Jokainen hakkasi sillä mikä sattui kädessä olemaan ja ne joilla ei ollut kättä pitempää takoivat saappaan korolla jäätä. Kyykän Aarne huiteli ison pintakirveen hamaralla. **Luukkasen Vilho** juoksi hakemaan rannasta ison kiven, jota lie käytetty riippa-, eli veneen ankkurikivenä. Vilho löi sen jäähän sillä välin kun Kyykän Aarnella oli jo kirves ylhäällä lyöntiä varten. Ja – olipa vielä onnettomuudekseen kääntänyt teräpuolen alaspäin. Kivi ei mennyt aivan jään läpi, ei sittenkään vaikka Aarne täräytti sitä täydellä voimallaan kirveen teräpuolella, mutta Aarne innostui lyömään niin monta kertaa, että läpi meni.

Komeasti siinä kipinät lentelivät, mutta eipä kirveestäkään tiennyt kumpi oli terä- kumpi hamarapuoli. Oli se ihme ettei kenellekään sattunut mitään vahinkoa siinä hässäkössä. Sitä en muista kuka meistä sen mateen sai, mutta kuka sai, sen kotona syötiin sinä iltana maukasta madekeittoa. Yleensä ne kalansaaliit sopivat taskuun eikä niillä muuta saanut kuin kissan alas uunilta. Hauskaa se kalastushomma silti oli.

Ja hyvä olisi tietää tuosta lähes 60-vuoden takaisesta tapauksesta. Kuinka Kyykän isä **Mikko** kehui poiki-ään??? Minulla on niin "rikollinen mielikuvitus" että luulen hänen tutustuttaneen poikansa... "Koivuniemen herraan"? Olosikin ollut hauskaa tietää kuinka kauan Kyykän pojat saivat pyörittää tahkoa, ennen kuin kirves oli jälleen terässään.

NIPA KARRELA

Jouluinen

Tulkoon tuomas, tulkoon pukki,
hiljentyköön vanha rukki.
Joulu tullut nurkan taa,
sydämihiin kohta saa
lämpö, joulumieli.

Nukutaan viel' päivä, kaksi,
melkein käsinkoskevaksi
kuusi uusi joulun tuo,
kaikki siirtyä liki, luo,
tuoksuu ovenpieli.

Latvaan tähti, oksaan valo,
kynttilöistä tunteenpalo.
Lapsiakin laulattaa,
joku rauhaa julistaa,
vapaa päivän työstä.

Hiljentyen juhlaan jaloon,
rauha saapuu kylään, saloon.
Isä lukea nyt saa
pyhää Joulun tarinaa
Betlehemin yöstä.

Joulukirkkoon rientää kansa
ylistämään Jumalaansa.
Kiitos kaikuu, kellot soi,
taivalhalta viestin toi
enkeleiden kuoro.

Onnellinen sydän lämmin,
joka yhä kerkeämmin
rinnassa näin sykähättää.
Joulu läsnä, hymyää.
On Jeesus-lapsen vuoro.

HANNU MUSAKKA

Kukkojen Sukuseura kohtasi Pyhäjärven muuttuneet kylät

Karjalan kannaksen elämäntyylillä ja maisemat muuttuvat nopeasti. Kukkojen sukuseura kohtasi kesän sukukokousmatkallaan Pyhäjärven muuttuneet kylät, että tuli vaikeuksia tunnistaa entisiä kotikuntia.

Nelipäiväinen matka alkoi aamuvaihina perjantaina 11. kesäkuuta Lempäälästä. Määränpäinä oli Musakan Lomaranta Pyhäjärven rannalla. Siellä odotti saunailta ja majoittuminen. Kopran sukuseuran matkalaiset asettuivat Musakalle myös, mutta sopu antoi sijaa.

Matkaa tehtiin lempäläisen Arpeco Oy:n punaisella bussilla. Toimitusjohtaja **Pekka Kotilainen** oli ratin takana hauskaa ja auttavaista matkaseuraa. Lauantain kotiseutukierroksilla miehen ajotaidotkin joutuivat tosiksi. Satoi rankasti, ja kapeita, kuoppaisia kyläteitä peitti liejukerros. Peruuttamalla kuljettaja kuitenkin selviytyi pahimmastakin pälkähästä.

Maisemia katseltiin sadepisaroiden täyttämien ikkunoiden läpi. Varsinkin Tiituan kylä näytti aivan toiselta, kuin sukuseuran edellisen kerran vuonna 2004 vieraillessa kylässä. Ilmeisesti alue on pietarilaisen suosiossa. Muuta ei voi päätellä toinen toisensa viereen nousseista, enimmäkseen kaksi- tai useampikerroksista vapaa-ajan dathsoista. Suomalaisten rakentamia taloja on hävinnyt runsaasti. Pitkään etsittiin, ennen kuin Tammalan tila viimein löytyi. Vastaanotto oli ystävällinen, vaikka vanha polvi ei enää ollutkaan talonväen

joukossa.

Suomalaisesta kylämaisemasta Tiituan vainiot erottaa erityisesti karja. Lehmät ja vasikat laiduntavat pitkin maita ja mantuja. Kylätiellä ne lähtivät seuraamaan jalan kulkevaa vierasta. Talojen pihapiirejä onkin suojattu karjalta aidoituksilla.

Sunnuntaina laskettiin Pyhäjärven sankarihaudalle kukkalaite ja hienyttiin lahjoitusmatkoihin muistomerkillä pysähdettiin kunniakäynnille.

Sortanlahdesta lähdettiin laivalla Konevitsan luostarisaaressa Laatokalle. **Antti Musakka** kertoi kierroksella luostarin vaiheista. Miellyttävä yllätys odotti, kun kolmen munkin kau-

nisääninen trio esiintyi hetken luostarisalissa. Kahvilassa virkistäydettiin, mutta yhtä kaivattiin: vessaa. Lappu kahvilan ainokaisen pikkuhuoneen ovessa kerjoi laitoksen olevan epäkunnossa. Muitakaan vessoja emme saarella nähneet, joten lieneekö niin, ettei niitä ole, vaikka luostarissa vierailee sankoin joukoin turisteja joka vuosi.

Sukukokous pidettiin sunnuntaina illansuussa. Arpajaisista saatiin jälleen iloinen ohjelmanumero.

Maanantain kotinpaluumatkan kohokohtia olivat pysähdys Viipurissa ja ruokailu Pyöreässä tornissa. Rajalla saimme yllätystä. Joukkomme kahden ikä-

dyn, **Kaarina Uusihakalan** ja **Elma Karmalan**, ei kauan tarvinnut seistä passijonossa, kun naisvirkailija ohjasi heidät käsikynässä pitkien jonojen ohitse tuoleille istumaan. Liekö tapauksella yhteyttä siihen, että samaan aikaan kotimaan uutisissa vello Suomen päätös karkottaa venäläinen isoäiti maasta.

Sukuseuran puheenjohtaja **Jari Kukko** on matkanjohtajana jo konkari, joten reissulla kaikki sujui mainiosti. Kaarina Uusihakalan ja sukuseuran esimies **Viljo K. Kukon** muistelut syvensivät nuorempien tietoja Pyhäjärvestä.

PAULA LATVA

Kuljettaja Pekka Kotilaiselta sujui kahvinkeitto ja -tarjoilukin Sortanlahdessa. Kahvi maistui myös Kaarina Uusihakalalle ja Viljo K. Kukolle.

Sukumatkalaiset ryhmäkuvassa. Musakan Lomarannassa, joka on Kukkojen sukuseurallekin jo tuttu majapaikka.

Kotikokin kertomaa

Paras jälkiruokani

Olen pyrkinyt pitämään yllä karjalaisen keittiön reseptejä, mutta huomaisin tässä taannoin, että niihin ei kuulu jälkiruokia.

Kun yritän muistella äitini valmistamia jälkiruokia, niin niitä ei edes tahdo tulla mieleen. No puolukkapuuro vispipuuronä oli yksi (vaikka kyllä ruisjauhoihin tehty ja hyvin haudutettu puolukkapuuro oli melkein parempaa), lettuja ja köyhiä ritareita oli joskus tarjolla, ja marjakiisseleitä myös. Näitä olen tehnyt harvakseltaan edelleenkin, mutta selvästi vähemmälle ne ovat jääneet. Voisin silti tarjota kokeiltavaksi parhaan jälkiruokani, joka on jäänyt lähes ainoaksi, mutta hyvin se on kotiväelle ja vieraille kelvannut. Se on vahvassa karpaloliemessä keitetty päärynä.

Keski- ja eteläeurooppalaisissa ravintoloissa saa joskus jälkiruoksi punaviinissä keitetyn päärynän, joka on keitettäessä värjäytynyt kauniin punaiseksi. Minun suussani tämä jälkiruoka maistuu vielä paremmalta, kun päärynä on kypsytetty karpalomehussa.

Näin se tehdään:

Ostetaan kaupasta isoja vihreitä päärynöitä (Abatel Fellet tai vastaavia), joiden ei tarvitse olla sellaisinaan syömiskypsä. Kuoritaan päärynät ja jätetään kanta paikoilleen. Pannaan kattilaan vahvaa karpalomehua (jota saa kohtuuhintaan kaupoihinkin), ja lisätään siihen tuhti annos sokeria. Keitetään päärynöitä mehussa umpisukkeluksissa parikymmentä minuuttia, otetaan kattila liedeltä ja annetaan päärynöiden jäähtyä liemessä melko kylmäksi. Nostetaan päärynät jälkiruokalauteselle. Kuumentaan osa mehusta, suurustetaan se perunajauhoilla ja jäähdytetään. Kaadetaan jäykähköä karpalolientä päärynän päälle. Vatkaat kermaa ja lusikoidaan tai pursotetaan kermavaahtoa päärynän viereen. Ja sitten vain lusikoidaan suuhun. Voi kuinka hyvältä maistuvat päärynän ja karpalon aromit yhdessä!

Sitä paitsi jäljelle jääneestä karpalomehusta saa seuraavaksi päiväksi erittäin hyvän kiisselin, jossa samat aromit ovat edelleen rinnakkain.

JUHANI FORSBERG

Pullan ja piparin tuoksua

Eipä taida olla montaa kotia, joissa ei joulunaikaan tuoksua piparkakku ja pulla. Monet reseptit ovat siirtyneet suvussa äidiltä tyttärelle, anopilta minialle.

– Samasta ohjeesta voi olla kymmeniä eri versioita, jotka usein oli nimetty tekijänsä mukaan, sanoo **Riitta Mustonen**, joka on tehnyt omat kirjansa niin piparkakuista kuin pullista: ”Pullakirja” (Maahenki 2007). Piparkakkukirja on syntynyt pari vuotta aiemmin.

– Vaikka välineet ja mitatyksiköt ovat muuttuneet, ovat hyvän pikkuleivän ainekset silti samat: voita, sokeria, siirappia, kermaa, jauhoja, mausteita.

Piparkakkukirja antaa muun muassa piparkakkujen ohjeen Vammalasta, jonka on saatu Karkussa pitokokilta 95 vuotta sitten:

Piparkakut

225 g voita
4 dl sokeria
1 ½ dl siirappia
9 dl vehnäjauhoja
2 munaa
2 dl kermaa
1 ½ tl kanelia
½ tl neilikkaa
1 tl kardemummaa
1 tl soodaa
½ tl vettä

Vatkaa munat ja puolet sokerista vaahdoksi. Sulata voi. Vatkaa kerma vaahdoksi. Lisää siirappiin munavaahto ja mausteet, kermavaahto, loput sokerista, veteen liuotettu sooda ja jauhot ja viimeksi sulatettu

ja jäähdytetty voi. Anna taikinan seistä kylmässä seuraavaan päivään.

Kauli taikina levyksi ja ota muotilla piparkakkuja. Paista 175 asteessa noin 10 minuuttia.

Riitta Mustosen Pullakirjassa perinteiset ja uudet reseptit lomittuvat vuoden kiertoon, arkeen ja juhlaan.

Vinkkinä: joulupullien tähteistä tehdään tammi-kuussa pullavanukasta.

Pullavanukas

pullaviipaleita (vähän kuivahtaneet käyvät hyvin)
hilloa
½ l täysmaitoa
1-2 munaa
1 dl sokeria
1 tl vaniljasokeria

Lado voideltuun uuni-vookaan kerroksittain pullaviipaleita ja hilloa. Vatkaa munat ja sokeri maidon sekaan ja kaada viipaleiden päälle. Paista 200 asteessa noin 20-30 minuuttia.

Pullamössöä saadaan sekoittamalla pullaa maitoon, jolloin syntyy vaaleaa massaa eli mössöä. Mössö syödään lusikalla ja herkullisuutta voi lisätä hillolla.

– Pullamössöä pidetään suomalaisten sotien jälkeisten suurten ikäluokkien herkkuna. Pullasuttu eroaa pullamössöstä siten, että siinä pullapalat sekoitetaan maidon sijasta kahviin, valistaa Mustonen.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Lahnavaalkaman lapset on monipuolinen kyläkirja

Viime keväänä ilmestyi pyhäjärveläisten kyläkirjojen joukkoon **Kauko Hinkkasen** ja **Hannu Pruukin** kirjoittamana "Lahnavaalkaman lapset" kirja. Sain kirjan käteeni varsin pian ilmestymisen jälkeen. Pikaisen selailun jälkeen totesin, että tähän mahtavaan teokseen pitää syventyä oikein ajan kanssa. Monien muiden eläkeläisen kiireiden ohella vasta myöhemmin syyskesällä otin kirjan tarkempaan käsittelyyn. Oikeastaan jouduin menemään kirjan sivuille olosuhteiden pakosta, sillä eteeni tuli erään edesmenneen Lahnavaalkaman kylästä kotoisin olleen suvun selvitys ja sieltä tähän sitä asiatietoa löytyi.

Pyhäjärveläisiä kyläkirjoja on tehty monen kaavan mukaisesti. Saada mahtumaan vajaan kolmeen sataan sivuun seikkaperäinen selostus Lahnavaalkaman taloista ja niiden asukkaista sekä sijoittumisesta uusille asuinsijoille on varsin vaativa tehtävä. Kirjan tekijät ovat onnistuneet kuitenkin työssään erittäin hyvin. Kirja kertoo Vpl. Pyhäjärven pitäjän Lahnavaalkaman kylän historiaa, taloista ja ihmisistä. Kirjan tekijät kertovat, että tarkoituksena oli yhdistää kylän historiaa ja toisaalta siellä asuneiden ihmisten muistitieto tavalla, joka antaisi mahdollisimman hyvän kuvan eri ajanjaksoina eläneistä isovanhemmista ja vanhemmista. Erityisesti on painotettu lapsen asemaa 1900-luvun alkuvuosikymmenillä unohtamatta heidän viimeisiä kouluvuosiaan ennen lopullista muuttoa sodan jaloista.

Pyhäjärven kauniit näkymät avautuvat matkaajalle Lahnavaalkaman mäeltä. Valokuva: Reino Äikiä.

Kirjan alkuosassa usean kymmenen sivun mittaisena tekijät ovat koonneet entisen kotiseudun, Käkisalmen läänin ja koko Suomen vaiheet. Kirjan sivuilta löytyy siten mahtava otos siitä, mitä jokaisen suomalaisen pitäisi tietää omasta isänmaastaan. Monelle nuoremman polven edustajalle hieman vieras lahjoitusmaakausi on myös selvitetty varsin selkeästi. Kirja sisältää valtavan määrän sellaista asiatietoa, mitä ei juurikaan yhdestä teoksesta löydy.

Kun tämän kirjoittaja on omilla kotiseutumatkailuilla saanut kulkea poikkeuksetta Lahnavaalkaman kylän kautta, on kirjan avulla ollut nyt loistava tilaisuus paneutua tarkemmin kyläläisten elämiseen entisellä kotiseudulla.

Kirja on omiaan täydentämään myöskin aikaisemmin ilmestynyttä Salitsanrannan koulupiirikirjaa.

Kirjan moninaiset selkeät kuvat niin maisemista, taloista kuin niiden asukkaistakin ovat omiaan elävöittämään kirjan sisältöä ja tekevät lukemisesta hyvin mielenkiintoisen.

Suurin osa Lahnavaalkaman kylän asukkaista siirtyi sodan jälkeen Kauvat-salle, joka silloin oli vielä oma kuntansa kuuluen nyt Kokemäen kaupunkiin. Myöskin kylän asukkaiden uusia asuinpaikkoja on kerrottu kirjassa varsin selvästi.

Kauko Hinkkanen on kertonut uudesta kyläkirjasta lehtemme kesäkuun numerossa.

Saamani tiedon mukaan kirjaa on vielä 35 euron hintaa saatavissa.

Kirjaa voi tilata mm. Kauko Hinkkaselta puh.0400-483993 sähköposti kauko.hinkkanen@elisanet.fi

REINO ÄIKIÄ

Nuijan varresta

Vuosi vaihtuu

Säätiömme toiminta on ollut vilkasta kuluneen vuoden aikana. Olemme toimineet hallintoneuvostomme hyväksymän toimintasuunnitelman puitteissa ja se on ollut pääsääntöisesti mieluisaa ja haasteellista työtä meidän kaikkien yhteiseksi hyväksi. Toisaalta kuluneen vuoden aikana on tullut eteen asioita, joita emme ole voineet tarkasti ennakoita, mutta niihinkin olemme pystyneet tyydyttävästi vastaamaan.

Oma Vpl. Pyhäjärvi-lehti on julkaissut lukuisia kirjoituksia tämän vuoden tapahtumista ja onpa niistä ollut kirjoituksia muissakin lehdissä, joten niitä en tässä ala uudestaan kertoa.

Koska uusi vuosi on kohta edessämme, lehtemme lukijoita varmasti kiinnostaa, miltä näyttää ensi vuosi ja miten siihen on ennakolta varauduttu. Säätiömme hallintoneuvosto koontuu puheenjohtajansa kutsumana helmikuussa sääntömääräiseen vuosikokoukseen käsittelemään ja päättämään sääntömääräisistä ja ajankohtaisista asioista.

Säätiömme hallitus on valmistellut vuoden 2011 talousarvioesityksen ja toimintasuunnitelman hallintoneuvoston käsiteltäväksi ja päätettäväksi. Uusina asioina voimme ilmoittaa erään yksityishenkilön lah-

joittamasta erittäin arvokkaasta ja monipuolisesta aineistosta, jonka Säätiömme on vastaanottanut ja luvannut huolehtia materiaalin jatkotoimenpiteistä lahjoittajan toivomalla tavalla. Tästä lahjoituksesta olemme kiitollisia ja kerromme sen vaiheista myöhemmin lukijoillemme.

Säätiömme on saanut vastaanottaa loppuvuodesta testamentin, jonka olemme hallituksen marraskuun kokouksessa hyväksyneet tulevia toimenpiteitä varten. Kiitämme jo edesmenneitä henkilöitä tästä testamentista ja tulemme toimimaan heidän tahtonsa mukaisesti testamentin määräämällä tavalla. Tämä asia etenee hallintoneuvoston kokouksen käsiteltäväksi.

Hyvät Vpl. Pyhäjärvi-lehden tilaajat! Kuten olette huomanneet, lehti on ilmestynyt säännöllisesti luettavaksenne. Sen sivumäärä, laatu ja luettavuus on lisääntynyt. Erilaisten kustannusten nousun myötä joudumme tarkistamaan lehtemme tilaushintaa siten, että lehti maksaa ensi vuoden alusta lähtien kolmekymmentä euroa/vuosikerta. Näin menetellen uskomme vakaasti pystyvämme toimittamaan teille, arvoisat tilaajamme entistä monipuolisempaa ja laadukasta omaa lehteämme, joka kiinnostaa lukijoita.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia lehtemme avustajia, yhteistyökumppaneita, ilmoittajia, toimitusneuvostoa, tilaajia ja lukijoita sekä toivottaa Hyvän Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta.

YRJÖ S.
KAASALAINEN
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen puheenjohtaja

Kirjallisuutta

Suvannon seudun sukututkimuspiirissä vaikuttava **Kauko Hinkkanen** on tehnyt luetteloita eri kirjallisuudenaloista. Ne koskevat luovutetun alueen pitäjää Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Rautu, Sakkola ja Vuoksela. Luetteloihin voi lähettää lisätietoja Kauko Hinkkaselle, ja kirjaluettelot löytyvät myös netistä www.suvannonsuvut.net. Ohessa listausta kirjoista kulttuurin ja perinteen saralta:

Kulttuuria ja perinteitä

Etelä-Karjalan sananparsia. Viipurilainen Osakunta. WSOY, Porvoo 1941

Heikkilä Markku: Laatokan kevät. Kustannus Oy Rajalla. Gummeruksen Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2006. ISBN 952-5271-49-8

Hokkanen Leena: Karjalaisten kansallispukujen nyplätyt pitsit. Ohjeita nyttinkien nypläjille. Pitsipuoti Skriini. Georg Riederer Corona GmbH, Saks. ISBN 951-95385-2-6

Jännes Arvi: Kielellisiä muistutuksia Kaakkois-Karjalasta

Kaasalainen Harri, Repo Eino S.: Ilo pintaa vaik syvän märkänis. Evakkokaskuja. Weilin & Göös, Helsinki 1965

Koiranen Antti: Kansansoittajia ja pelimannimusiikkia Karjalan kannaksella, osa 1, Sakkola. Tampereen yliopiston Kansanperinteen laitos

Komulainen Terttu, Tirronen Varpu-Leena, Karjalainen Käspaikka. Pohjois-Karjalan Kirjapaino Oy, Joensuu 1979

Koponen Paavo: Laatokka, Karjalan meri. Otava, Keuruu 1986. ISBN 951-1-09097-6

Kähtävä-Marttinen Minna: Ensosta Kiviniemeen. Vuoksenlaaksoa kulttuuri- ja luontomatkailijalle. Lahden kaupungin museo ja Etelä-Karjalan museo. Lahden kaupunki, Lahti 2004

Lukkarinen Annikki, Heikkilä-Palo Liisa; Käspaikat pyhäiset pyyhkiöt. Valamon luostari. Gummerus Kirjapaino, Jyväskylä 1995. ISBN 951-9468-65-X

Nyman, G. J.: H. A. Reinholm Helsinki, SKS, 1906. 162 s. ISSN 0355-0257; 4:4:2

Ollila Aino: Etupistokirjonta eli "luotoksittain kirjuttaminen". Helsingin Käsityöopettajaopiston julkaisu 4. WSOY Kirja- ja syväpaino, Porvoo 1951. 105 s.

Ruoppila Veikko: Etelä-Karjalan murreopas. 1956
Ruoppila Veikko (toim.): Itä-Kannaksen murreseuranakirja. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Karjalaisen kulttuurin Edistämissäätiö. Helsinki, 1984. ISBN 951-717-328-8

Ruutu Maija: Kansantapoja ja -uskomuksia Karjalan kannaksen itäosissa

Ryyppö Aulis; Huasta sie, mie pijän hevosta. Kannakselaisia tarinoita. Kansankulttuuri, Tampere 1961. 167 s.

Sallinen-Gimpl Pirkeko; Karjalan perinneruoka (Pyhäjärvi, Sakkola, Metsäpirtti, Rautu, Valkjärvi, Vuoksela). Karjalan Liitto. Helsinki 1998

Seppänen-Pora Irja: Apposkaalista mantsikkamöllöön. Karjalan kannaksen kansanruoka. Otava, Helsinki 1979. ISBN 951-1-25456-2

Stenij - Ollila; Karjalan kirjonta. WSOY Laakapaino 1955. 129 s.

Säppi Leena, Oino Lauri: Käspaikka, muistiliina. Maahenki Oy, Helsinki 2010. ISBN 978-952-5870-02-2

Valkonen Osmo: Kosio- ja häämenot Karjalan kannaksella, kansanperinteen laitos. Moniste 5. Tampereen yliopisto, Tampere, 1982

Asiantuntijan matkassa

Tapani
KiminkinenSampo
Ahto

Jokiristeilyt

Laatokan ja Äänisen risteily
5.-10.6., 12.-17.6. ja
10.-15.7.

Pietari-Neva-Syväri-Ääninen-
Kizhi-Petroskoi-Valamo
alk. **648 €**

Moskovasta Pietariin
4.-11.7.

Moskova-Uglits-Jaroslavl-
Tserepovets-Volga. Ääninen-
Syväri-Laatokka-Pietari
alk. **998 €**

Volga – Don 18.-26.9.

Pietari-Nizhny Novgorod-
Kazan-Samara-Saratov-
Volograd-Donin Rostov
alk. **1098 €**

Asiantuntijoina mm. arkeologi
Pirjo Uino, emerituspiispa
Voitto Huotari, piispa Arseni,
evl Ilmari Hakala, Saarijärven
maalaislääkäri Tapani Kiminki-
nen konsertteja ja tunnelmaa
luovat Pasi Kaunisto, Vesa
Tuomi, Seppo Hovi, Ossi Run-
ne, Ahti Jokinen, Hanna Ekola

KIITÄMME MENNEESTÄ
VUODESTA, TOIVOTAMME
RAUHALLISTA JOULUA JA
HYVÄÄ UUTTA VUOTTA!

Lomalinja

Asiantuntijan matkassa®

www.lomalinja.fi

Puh. 010 289 8100

Sotahistorialliset matkat

Kulttuuria ja sotahistoriaa
Puolassa ja itäisessä
Saksassa 9.-16.4.

Tallinna, Varsova, Krakova,
Leipzig, Rostock. Leipzig
ja hansakaupunki Rostock.
Asiantuntijaopaat evl Ilmari
Hakala ja Leena Hakala
898 €

Kulttuuria ja sotahistoriaa
entisessä Itä-Preussissa
19.-26.4.

Gdynia, Gdansk, Westerp-
latte, Görlitz ja Hitlerin Suden-
pesä, Kaliningrad, Kuurin
kynnäs, Klaipede, Palanga
ristikukkula, Riika, Tallinna.
Asiantuntijaopas ev Sampo
Ahto **938 €**

Sotahistoriaa ja kulttuuria
Karjalan kannaksella
17.-19.6.

Ihantala, Portinhoikka,
Muolaa, Äyräpää, Siiranmäki,
Kuuterselkä, Raivola, Terijoki,
Perkjärvi, Summa, Viipuri.
Asiantuntijaopas evl Juhani
Myyryläinen **339 €**

Laatokan kierros 9.-12.6. ja
4.-7.7.

Viipuri, Summa, Raivola,
Terijoki, Syväri, Aunus, Salmi,
Nietjärvi, Sortavala. Asiantun-
tijaopas evl Ilmari Hakala tai
evl Esko Lappalainen **388 €**

Karjalan retkiä ja kotiseudun matkoja
viisumit, matkat ja majoitukset järjestetään huolella
erikokoisilla autoilla (10-50 henk.)

Baltian
matkoja

Venäjän
matkoja

Bussiyhtiö Putus Oy

Koukkarintie 10 21870 Riihikoski, p. 0400 226 285

**JÄRJESTÄMME KOTISEUTUMATKOJA
PYHÄJÄRVELLE JA
MYÖS MUITA KARJALAN RETKIÄ.**

Hoidamme kaikki matkajärjestelyt:
viisumit, kuljetukset sekä hotelli- ja
ruokailupalvelut. Kysy tarjoustamme!

Matka Putus Oy,
Koukkarintie 10, 21870 Riihikoski,
GSM 0400 22685
myynti@matkaputus.inet.fi

**25 VUOTTA YHTEISTÄ MATKAA!
HYVÄÄ JOULUA JA UUTTA VUOTTA**

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2011!
T. Seija Lintula

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon tarinatuokio on ke 12.1.2011 klo 13.30 Koulukatu 12, Tampereen Karjala-seuran kh. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho kokoontuu torstaina tammikuun 13. päivänä klo 13. Lahdessa Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17. Tervetuloa!

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontuu 22.1.2011 Karjalatalolla Käpylänkuja 1 Helsingissä, Laatokka salissa. Vetoryhmä kokoontuu klo 12.00. Kello 12.30-14.00 on varattu vapaaseen keskusteluun ja sukutietojen vaihtoon. Varsinainen kokous on klo 14.00-17.00. Kokouksen järjestelyvastuu on Vuokselan edustajilla. Joukolla mukaan – tervetuloa!

Tulevia matkoja – lähde mukaan:

- 22 - 25. 4. 2011 Pietari
- 17 - 20. 6. 2011
- 23 - 26. 6. 2011 Valamo
- 12 - 15. 7. 2011 Konevitsa
- 1 - 4.7. 2011
- 12 - 15. 8. 2011 Valamo

Lämpimät kiitokseni kaikille, oikein hyvää
Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Heli Salminen - Naskalin Manun tyttö

**UUDET PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖN
KOTISIVUT**

löytyvät osoitteesta:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Sivujen päivittämisestä yhteydenotot
säätion asiamies Pirjo Kiiala.

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunista Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: larjava@gmail.com tai 050 3425027 Saatavana myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja

Pyhäjärvi-lehden vuoden 2011 ensimmäinen numero ilmestyy tammikuun loppupuolella, aineistot toimitukseen viimeistään pe 14.1.2011. mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:

Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasemantie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

Toimitusneuvosto:

Juhani Forsberg, Marja
Härmä, Yrjö S. Kaasalai-
nen, Pirjo Kiiala, Antero
Pärssinen, Salme Rintala
ja Marjo Ristilä-Toikka.

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Sivunvalmistus:

Marjo Ristilä-Toikka

Tilauhinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 23%

Hyvää Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta!
Raakel Valkama ja
Mika perheineen

Turun seudun Vpl.
Pyhäjärvi -kerho
toivottaa hyvää joulua
ja onnellista uutta
vuotta 2011.

**Rauhallista joulua ja
Onnellista uutta vuotta
kaikille jäsenillemme, ystävillemme
ja yhteistyökumppaneillemme**

**Kuluneesta vuodesta kiittäen
Vpl. Pyhäjärvi-seura ry**

**Vaakunapaitoja, dokumenttielokuvaa
Muistojen järvi ja seuran historiikka**

- on edelleen saatavana. Hanki edullisesti esim. joululahjaksi juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita! Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinarparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL, hinta edelleen vain 12 eur/kpl, jos tilaat 10 kpl saat ne yhteishintaan 100 eur+lähetykskulut.
- Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, tulossa lisäpainos DVD-versiosta, hinta entinen 20 eur ja Vpl Pyhäjärvi-seuran 50-vuotishistoriikki, tarjoushintaan 10 eur/kpl.
- Postitettaviin lähetyksiin lisätään postituskulut, myös noudosta voitte sopia.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

PYHÄJÄRVI-tuotteita

* Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki. 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkuajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa+ postikulut.
*Isännänviiri (suunniteltu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut
* Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari (suunniteltu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

* Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi v. 1989 ilmestynytä kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästämme sekä murreseasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

* Tilaukset säätiön asiamies
Pirjo Kiiala puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com